

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
DIRECȚIA GENERALĂ RESURSE UMANE ȘI CERTIFICARE**

**CURRICULUM DE PREGĂTIRE
ÎN SPECIALITATEA**

GERIATRIE ȘI GERONTOLOGIE

**Toate drepturile privind publicarea și difuzarea acestei lucrări aparțin
Ministerului Sănătății**

CURRICULUM DE PREGĂTIRE ÎN SPECIALITATEA GERIATRIE ȘI GERONTOLOGIE

1.1. DEFINIȚIE: Specialitate care are drept obiective asistența medicală din îngrijirea acută, cronică, preventivă, de recuperare și terminală a vârstnicilor, precum și studiul procesului de îmbătrânire din punct de vedere somatic, mental, funcțional și social la nivel individual, și al problematicii legate de acest proces la nivelul societății.

1.2. DURATA TOTALĂ: 4 ANI

Curriculumul prevede un număr de 200 de ore didactice (curs, seminar, prezentări de cazuri) pe anul de studiu universitar, pentru tematica prezentată, în afara cărora sunt prevăzute și 50 de ore de studiu individual.

Cuantificarea pregătirii în vederea echivalării, se face prin credite (CFU).

1 credit = 25 ore de instruire

Din timpul alocat pregătirii, activitatea didactică acoperă 20-30%, restul de 70-80% fiind dedicat activităților practice și studiului individual.

La sfârșitul fiecărui modul de pregătire (cel puțin o dată pe an), are loc o evaluare de etapă, făcută în unitatea de pregătire de către responsabilul de stagiu și îndrumător.

Evaluarea se finalizează prin acordarea de credite CFU.

Întreaga activitate de pregătire este monitorizată prin caietul de stagiu (log-book), în care vor fi trecute de asemenea evaluările de etapă în credite, activitatea în programele de cercetare, participarea la manifestări științifice și de educație medicală continuă.

1.3. STRUCTURA STAGIILOR

1.3.1. STRUCTURA GENERALĂ

1.3.1.1. Structura stagiilor de pregătire

Geriatric și Gerontologie	2 ani și 2 săptămâni
Stagii complementare	1 an și 11,5 luni
Medicină internă - Pneumologie	6 luni
Cardiologie	3 luni
Neurologie	5 luni
Psihiatrie	6 luni
Recuperare, medicină fizică și balneologie	1 lună
Endocrinologie	1 lună
Diabet zaharat, boli metabolice	1 lună
Bioetică	1/2 lună

1.3.1.2. Durata stagiilor și succesiunea în timp:

6 luni – stagiul de bază geriatrie și gerontologie

1 an și 11,5 luni – stagii complementare

1 ani și 6,5 luni – stagiul de bază geriatrie și gerontologie

1.3.2. STRUCTURA DETALIATĂ

1.3.2.1. Etapa de angajare, luare în evidență, rezolvarea problemelor social- administrative, prezentare la spital și clinica repartizată, stabilirea planului de activitate.

1.3.2.2. Stagii complementare: 1 an și 11,5 luni

1.3.2.2.1. Medicina Internă și Pneumologie: 6 luni, (100 ore)

Medicina Internă:

Tematica lecțiilor conferință

1. Pneumonii: microbiene, virale, mycoplasme, chlamidia
2. Astmul bronșic
3. Pleurezii
4. Cancerul bronhopulmonar
5. Ateroscleroza. Aterotromboza
6. Cardiopatia ischemică: angina pectorală instabilă, infarctul miocardic acut
7. Hipertensiunea arterială secundară
8. Gastrite
9. Ulcerul gastric și duodenal
10. Stomacul operat
11. Hepatita cronică
12. Pancreatita acută
13. Patologia acută a colecistului
14. Ciroza hepatică
15. Tulburari funcționale digestive
16. Neoplazii ale tubului digestiv
17. Patologia intestinului: boala Crohn, rectocolita ulcero-hemoragică, diverticuloze
18. Glomerulonefrite acute și cronice
19. Nefropatii interstițiale
20. Litiaza reno-urinară
21. Insuficiența renală acută
22. Sindromul nefrotic. Proteinuria
23. Hematuria, leucocituria și bacteriuria.
24. Tumorile tractului urinar
25. Echilibrul acido-bazic
26. Echilibrul hidro-electrolitic
27. Insuficiența respiratorie
28. Lupus eritematos
29. Poliartrita reumatoidă

Baremul activităților practice

1. Teste funcționale hepatice – interpretare: 50 buletine
2. Paracenteza – efectuare 20 cazuri
3. Explorări paraclinice: radiologia, endoscopia, ecografia, scintigrafia, CT, RMN – interpretare: câte 50 buletine
4. Teste funcționale renale – interpretare: 50 buletine
5. Reechilibrarea acido-bazică și hidro-electrolitică – câte 10 cazuri

Pneumologie:

Tematica lecțiilor conferință

1. Abcesul pulmonar
2. Bronșiectazia
3. Tumori pulmonare (altele decât Cancerul bronhopulmonar)
4. Patologia mediastinului
5. Tuberculoza pulmonară
6. Alveolite fibrozante
7. Sindromul de apnee in somn

Baremul activităților practice

1. Interpretarea investigațiilor imagistice (radiografii și tomografia computerizată) pulmonare –interpretare: 50 buletine
2. Interpretarea rezultatelor spirometrice – 20 buletine
3. Toracocenteza – efectuare și interpretare – 10 cazuri

1.3.2.2.2.Cardiologye: 3 luni, (50 ore)

Tematica lecțiilor conferință

1. Hipertensiunea pulmonară
2. Trombembolismul pulmonar
3. Șocul cardiogen
4. Sincopa. Moartea subită
5. Miocardite și cardiomiopatii
6. Pericardite
7. Tumorile cardiace
8. Valvulopatii
9. Disecția de aortă
10. Endocardite
11. Indicații și tratamente chirurgicale în boli vasculare
12. Urmărirea bolnavilor protezați valvular.Patologia protezaților
13. Indicații și tratament invaziv și chirurgical al cardiopatiei ischemice

Baremul activităților practice

1. Electrocardiograma - efectuare și interpretare: 100 cazuri
2. Ecocardiografia - interpretare: 50 cazuri
3. Explorare Holter – interpretare: 30 cazuri
4. Test de efort – interpretare: 20 cazuri

1.3.2.2.3.Neurologie: 5 luni, (80 ore)

Tematica lecțiilor conferință

1. Aspecte biologice ale îmbătrânirii normale și patologice a creierului
2. Mecanismele fiziopatologice generale ale bolilor neurodegenerative.
Clasificarea bolilor neurodegenerative ale vârstnicilor
3. Modificări morfologice și funcționale ale circulației cerebrale legate de înaintarea în vârstă
  - a. Arteriale
  - b. Microcirculația cerebrală
  - c. Autoreglarea circulației cerebrale și reactivitatea vasculară cerebrală
4. Interferențe cardio-neurologice la vârstnici
5. HTA, sd. metabolic și patologia cerebrală legată de înaintarea în vârstă
6. Particularități ale AVC ischemice la vârstnici
  - a. Etiologice
  - b. Clinice
  - c. Imagistice
  - d. Evolutive (inclusiv aspecte ale potentialului neurorecuperator)
  - e. Terapeutice
7. Particularități ale AVC hemoragice la vârstnici
  - a. Hemoragia intracerebrală
  - b. Hemoragia subarahnoidiană
8. Bolile cerebrovasculare și comorbiditățile la vârstnici

9. Bolile însoțite de sindrom demential la vârstnici – clasificare, diagnostic diferențial etiologic
  - a. Boala Alzheimer
    - i. Etiopatogenie
    - ii. Factori de risc – conceptul de „creier la risc”; interferențe cu factorii vasculari și metabolici; perspective în terapia modificatoare a evoluției bolii
    - iii. Definiții actuale de consens internațional: predemența, demența prodromală, MCI, tipuri de demență de tip Alzheimer
    - iv. Evaluare clinică, neuropsihologică, imagistică, de laborator (biomarkeri)
    - v. Terapia pacienților cu boala Alzheimer
  - b. Demențele vasculare
  - c. Alte boli însoțite de sindrom demential la vârstnici
  - d. Demența asociată bolii Parkinson și boala difuză cu corpi Lewy
10. Parkinsonismul la vârstnici
11. Epilepsia și crizele epileptice la vârstnici
12. Particularități ale traumatismelor cranio-cerebrale la vârstnici
13. Neuroinfecțiile la vârstnici
14. Procesele expansive intracraniene la vârstnici
15. Alterările stării de conștiență la vârstnici

Baremul activităților practice

1. Examenul fundului de ochi – 20 cazuri
2. Radiografia simplă de craniu – 20 cazuri
3. Examenul ultrasonografic al circulației cervico-cerebrale – 20 cazuri
4. Tomodensitometrie cerebrală și medulară – 20 cazuri
5. Electroencefalografia. Montajul EEG și interpretarea uzuală – 20 cazuri
6. Principalele explorări electromiografice (EMG) și electroneurografice – interpretare - 20 cazuri
7. Imagistica prin rezonanța magnetică a structurilor nevraxiale și periferice – 30 cazuri
8. Potențiale evocate 15 cazuri

BIBLIOGRAFIE

1. Ropper AH, Samuels MA (editors) – „Adams and Victor’s Principles of Neurology”, 9-th edition, McGraw Hill Medical, New York, 2009
2. Hauser SL (editor) – Harrison’s Neurology in Clinical Medicine, 2-nd edition, McGraw Hill Medical, New York, 2010
3. Beal AF, Lang AE, Ludolph A – Neurodegenerative Diseases, Cambridge University Press, New York, 2005
4. Băjenaru O. (coordonator) – Ghiduri de diagnostic și tratament în neurologie, ediția a 2-a, Edit. Medicală Amaltea, București, 2010
5. Băjenaru O. (coordonator) – Actualități în diagnosticul și tratamentul bolii Parkinson, Media Med Publicis, București, 2010
6. Dubois B. et al – „Revising the definition of Alzheimer's disease: a new lexicon”, The Lancet Neurology, 2010, 9 (11); 1118 - 1127

1.3.2.2.4. Psihiatrie: 6 luni, (90 ore)

Tematica lecțiilor conferință

1. Bazele biologice, psihologice și sociologice ale psihiatriei
2. Examinarea pacientului psihiatric: clinică și paraclinică
3. Psihopatologia descriptivă (semiologia psihiatrică)

- tulburările conștienței și ale somnului
- tulburările pulsionilor instinctive
- tulburările afective (tulburările dispoziției afective și tulburările anxioase)
- tulburările concentrării atenției și orientării
- tulburările de percepție (iluzii, halucinații)
- tulburările de memorie
- tulburările gândirii și limbajului, ale judecății și ale conștienței bolii
- tulburările sinelui și ale imaginii de sine
- tulburările voinței
- tulburările activității motorii și ale comportamentului social

4. Sindromologie psihiatrică

- sindroame psiho-organice: demențial, delirium, amnestic organic
- sindroame psihotice (funcționale): maniacal, depresiv - psihotic, halucinator, delirant, de dezorganizare, cataton și deficitar.
- sindroame nevrotice (funcționale): anxios, fobic, obsesiv-compulsiv, depresiv-nevrotic, astenic, disociativ, conversiv, de somatizare.

5. Psihiatria vârstei a treia (gerontopsihiatria)

- Evaluare geronto psihiatrică
- Asistentul specializat

1. Principii clinice de evaluare

- Abordarea pacientului vârstnic
- Evaluarea pacientului psihogeriatric
- Recunoașterea simptomatologiei clinice psihiatrice în cadrul îmbătrânirii cerebrale
- Evaluarea pacientului vârstnic psihogeriatric
- Neuroimagistica pacientului vârstnic
- Evaluarea neuropsihologică
- Demența
- Importanța valorilor culturale în procesul de îmbătrânire cerebrală

2. Principii generale ale tratamentului psihiatric la vârstnic

- Psihoterapia
- Farmacoterapia
- Terapia electroconvulsivantă la vârstnic
- Spitalizarea și îngrijirea paleativă
- Spiritualitatea și psihogeriatrica
- Valențe etice în psihogeriatrica

3. Tulburări Psihiatrice

- Tulburări de memorie
- Demența de tip Alzheimer:
  - Definiție, criterii de diagnostic
  - Perspectiva epidemiologică
  - Diagnostic diferențial față de demența nonAlzheimer
  - Evaluare neuropsihologică
  - Imagistica structurală
  - Imagistica funcțională
  - Teste electrofiziologice
  - Biomarkeri
- Evoluție naturală - prognostic, evaluare clinică globală, evaluarea depresiei, evaluarea deficitului cognitiv, evaluarea gradului de autonomie funcțională, evaluarea tulburărilor comportamentale

- Managementul medicoterapeutic al DA
- Prevenția și predicția în abordarea deficitului cognitiv în stadiile prodromale
- Stadiul clinic moderat-lejer și moderat
- Îngrijirea pacientului cu forma severă de DA
- Stadiul terminal
- Comorbidități și abordarea lor
- Managementul simptomatologiei psihiatrice:
- Instituționalizarea
- Îngrijitorul și calitățile lui
- Evaluarea riscului de îmbolnăvire al îngrijitorului
- Consilierea familială
- Legislație
- Suport comunitar
- Demența Vasculară
- Demența cu Corpî Lewy
- Demența frontotemporală
- Delirium
- Depresia
- Tulburarea afectivă bipolară
- Suicidul
- Psihozele vârstnicului
- Anxietatea
- Tulburările de personalitate la pacientul vârstnic
- Tulburări somatoforme
- Tulburări de somn
- Sexualitate și tulburările sexuale la vârstnic
- Pacientul vârstnic cu declin intelectual

6. Asistența terapeutică în psihiatrie

- farmacoterapie psihotropă specifică
- antipsihoticele: convenționale, atipice, stabilizatori ai dopaminei
- antidepresivele:

-traciclice, tetraciclice, IMAO, RIMA

-moderne: SSRI, SNRI, NRI, NASSA, SARI

-timostabilizatori: sărurile de Litiu, anticonvulsivante: carbamazepină, valproat, lamotrigină

-anxiolitice: benzodiazepine și nonbenzodiazepinice

-hipnotice

-medicamente folosite în tratamentul demenței: anticolinesterazice, memantin

-psihoterapie (individuală sau de grup): psihanalitică, psihodinamică; cognitiv-

comportamentală; sistemică familială

Baremul activităților practice

Evaluare Geriatrică Standardizată

Evaluare clinică și metode de investigație psihogeriatrică (bateria gerontoneuropsihologică) -

50 cazuri

1.3.2.2.5.Endocrinologie: 1 lună, (20 ore)

Tematica lecțiilor conferință

1. Patologia tiroidiană

2. Sindroame de hipofuncție și hiperfuncție corticosuprarenaliană

3. Menopauza. Tulburări de dinamica sexuală

4. Neuroendocrinologia sistemului hipotalamo-hipofizar, sistemul neuroendocrin difuz cerebral și periferic
5. Patologia hipofizară
6. Patologie paratiroidiană
7. Urgențe endocrine

Baremul activităților practice

1. Examenul clinic în endocrinopatii – 20 examinări practice
2. Radiografia craniană de profil pentru șa turcească – 20 interpretări
3. Scintigrafia și radioiodocaptarea tiroidiană – interpretare 5 buletine
4. Principiile dozărilor hormonale și interpretarea rezultatelor – 10 interpretări

1.3.2.2.6. Nutriție, boli metabolice și diabet zaharat: 1 lună, (20 ore)

Tematica lecțiilor conferință

1. Diabetul zaharat
2. Hiperlipoproteinemiile
3. Obezitatea
4. Explorări în patologia metabolică

Baremul activităților practice

1. Testul oral de toleranță la glucoză
2. Profil dislipidemic – interpretare: 20 buletine
3. Reechilibrarea diabetului decompensat – rezolvarea a 10 cazuri
4. Dietoterapia – întocmirea a câte 5 regimuri alimentare pe grupe de afecțiuni

1.3.2.2.7. Recuperarea medicină fizică și balneologie – 1 lună, (20 ore)

Tematica lecțiilor conferință

1. Patologia degenerativă articulară (articulații periferice, coloana vertebrală) și abarticulară la vârstnic. Sindroame algice regionale.
2. Spondilartritele seronegative: SA, artrita psoriazică, artritele enteropatie, artritele reactive (diagnostic și tratament medicamentos)
3. Afecțiuni reumatismale secundare (infecțios, metabolic, endocrin, neuropatic) la vârstnic
4. Afecțiuni sechelare posttraumatice ale aparatului locomotor și stări postchirurgicale ortopedice (artroplastii, osteosinteze, etc.)
5. Obiective în profilaxia, terapia și recuperarea medicală prin mijloacele balneo-kinetofiziatrice. Principii fundamentale

Baremul activităților practice

1. Buletine de analize inflamatorii, imunologice și reumatice: 20 de buletine (interpretare)
2. Tehnici terapeutice infiltrative articulare și periarticulare și aplicații
3. Explorări imagistice osteoarticulare, radiologice, scintigrafice, RMN, artroscopice: 20 de buletine (interpretare)
4. Teste funcționale neuro-musculare: EMG, viteza de conducere, curba I/t: 10 examene (interpretare)

1.3.2.2.8. MODULUL DE BIOETICĂ - 1/2 lună, (20 ore)

Tematică de curs

I. Introducere în Bioetică - 2 ore

1. Morala, etica, etica medicală - definire, delimitarea obiectului de studiu
2. Contextul apariției bioeticii
3. Definirea bioeticii
4. Delimitarea domeniului de studiu al bioeticii
5. Teorii și metode în bioetică

II. Conceptele de sănătate, boală, suferință prin prisma bioeticii - 2 ore

1. Definirea conceptelor de sănătate, boală, suferință
2. Conceptele de sănătate, boală și suferință în contextul evoluției medicinei și științelor vieții
3. Rolul credințelor și valorilor personale sau de grup în conturarea conceptelor de sănătate, boală și suferință (percepții particulare funcție de credință religioasă, etnie, etc.)

III. Relația medic-pacient I- 2 ore

1. Valori ale relației medic-pacient
2. Paternalism versus autonomie
3. Modele ale relației medic-pacient
4. Dreptatea, echitatea și accesul pacienților la îngrijirile de sănătate

IV. Relația medic-pacient II- 2 ore

1. Consimțământul informat
2. Confidențialitatea în relația medic-pacient
3. Relația medic-pacient minor
4. Acte normative care reglementează relația medic - pacient

V. Greșeli și erori în practica medicală - 2 ore

1. Definirea noțiunilor de greșeală și eroare
2. Culpă medicală - definire, forme, implicații juridice și deontologice
3. Managementul greșelii și erorii medicale în practica medicală

VI. Probleme etice la începutul vieții - 2 ore

1. Libertatea procreației
2. Dileme etice în avort
3. Etica reproducerii umane asistate medical
4. Probleme etice în clonarea reproductivă

VII. Probleme etice la finalul vieții- 2 ore

1. Definirea morții în era noilor tehnologii în medicină
2. Probleme etice în stările terminale
3. Tratamente inutile în practica medicală
4. Eutanasia și suicidul asistat
5. Îngrijirile paliative

VIII. Probleme etice în transplantul de țesuturi și organe umane - 2 ore

1. Donarea de organe de la cadavru
2. Donarea de organe de la persoana vie
3. Etica alocării de resurse în transplant

IX. Probleme etice în genetică și genomică - 2 ore

1. Eugenia și discriminarea pe baza geneticii
2. Proiectul genomului uman- probleme etice, redefinirea noțiunii de boală prin prisma cunoașterii genomului uman
3. Etică și testarea genetică prenatală, neonatală și postnatală
4. Statutul moral al embrionului uman; cercetarea pe embrioni
5. Terapia genică

6. Posibilitatea îmbunătățirii rasei umane prin intervenții genetice

X. Etica cercetării pe subiecți umani - 2 ore

1. Principii etice în cercetarea pe subiecți umani
2. Protecția participanților într-o cercetare biomedicală - discutarea principalelor coduri de etică și convenții internaționale în cercetare, a cadrului legislativ în care se derulează cercetarea pe subiecți umani
3. Populații vulnerabile în contextul cercetării pe subiecți umani
4. Aspecte etice în cercetările multicentrice, multinaționale
5. Comitetele de etică a cercetării
6. Comportamentul științific neadecvat, conflictul de interese în cercetarea științifică

TEMATICA SEMINARIILOR

I. Ilustrarea prin cazuri particulare a teoriilor și principiilor în bioetică - 2 ore

II. Reglementarea practicii medicale prin coduri de etică - 2 ore

1. Jurământul lui Hipocrate - comentarea formei inițiale a jurământului lui Hipocrate și evaluarea gradului de aplicabilitate a percepțelor acestuia în condițiile medicinei actuale

2. Alternative ale jurământului lui Hipocrate

3. Alte coduri de etică și deontologie medicală folosite în prezent

III. Ilustrarea valorilor etice ale relației medic-pacient prin cazuri practice - 2 ore

1. Valoarea și limitele consimțământului informat în practica medicală curentă

2. Valoarea și limitele confidențialității în practica medicală curentă

3. Rolul comunicării în relația medic-pacient

IV. Ilustrarea valorilor etice ale relației medic-pacient prin cazuri practice - 2 ore

1. Accesul la îngrijirile de sănătate - discutare de cazuri

2. Drepturile pacienților - reglementare legislativă

3. Rolul comitetelor de etică din spitale

V. Exemplificarea noțiunilor de greșeală și eroare în medicină prin cazuri concrete - 2 ore

1. Delimitarea cadrului noțiunii de malpraxis

2. Greșeala medicală din perspectiva sistemului de malpraxis

3. Perspectiva deontologică asupra greșelilor medicale

VI. Discutarea problemelor etice la începutului vieții pe baza unor cazuri concrete - 2 ore

VII. Discutarea problemelor etice la finalul vieții pe baza unor cazuri concrete - 2 ore

VIII. Discutarea problemelor etice în transplantul de țesuturi și organe pe baza unor cazuri concrete - 2 ore

IX. Discutarea problemelor etice în genetică și genomică pe baza unor cazuri concrete - 2 ore

X. Discutarea problemelor etice în cercetarea pe subiecți umani prin prisma unor cazuri concrete - 2 ore

1.3.2.3. STAGIUL DE GERIATRIE ȘI GERONTOLOGIE: 2 ani și 2 săptămâni

Tematica lecțiilor conferință (400 ore)

1. Gerontologia și Geriatria; definiție

2. Istoria geriatriei

3. Teoriile îmbătrânirii. Clasificarea procesului de îmbătrânire

4. Evaluarea multidimensională a vârstnicului

5. Îmbătrânirea normală a sistemului nervos

6. Accidentele vasculare cerebrale

7. Tremorul esențial

8. Depresia la vârstnic

9. Tulburări ale funcției cognitive la vârstnici

10. Tulburări ale somnului la vârstnici. Sindromul picioarelor neliniștite

11. Îmbătrânirea senzorială

12. Îmbătrânirea normală a aparatului cardio-vascular
13. Hipertensiunea arterială esențială
14. Cardiopatia ischemică cronică
15. Tulburările de ritm și conducere
16. Insuficiența cardiacă
17. Afecțiuni vasculare periferice. Sindromul de ischemie periferică
18. Îmbătrânirea normală a aparatului respirator
19. Boala pulmonară obstructivă cronică.
20. Cordul pulmonar cronic
21. Îmbătrânirea normală a aparatului digestiv
22. Boala de reflux gastro-esofagian. Hernia hiatală.
23. Patologia ischemică digestivă (infarctul mezenteric) și angiodisplazia intestinală
24. Pancreatita cronică
25. Colecistita cronică
26. Tulburări de tranzit: constipația, diareea. Incontinența fecală
27. Formațiuni tumorale la nivelul aparatului digestiv la vârstnic (stomac, colon, rect) (diagnostic, principii de tratament)
28. Îmbătrânirea normală a aparatului uro-genital
29. Infecțiile urinare joase și înalte
30. Insuficiența renală cronică
31. Adenomul și cancerul de prostată (elemente de diagnostic)
32. Uropatia obstructivă (diagnostic, conduită terapeutică)
33. Retenția acută și cronică de urină
34. Incontinența urinară
35. Îmbătrânirea normală a sistemului osteo-articular
36. Polimialgia reumatică și arterita cu celule gigante
37. Guta
38. Îmbătrânirea normală a sistemului hematopoietic
39. Sindroamele anemice
40. Leucoze acute și cronice
41. Limfoame maligne
42. Mielomul multiplu
43. Coagulopatiile la vârstnic. Terapia antiagregantă și anticoagulantă.
44. Îmbătrânirea normală a sistemului endocrin
45. Hipotiroidismul și hipertiroidismul
46. Menopauza
47. Sindromul de îmbătrânire masculină
48. Osteoporoza, osteomalacia.
49. Boala Paget a osului
50. Dislipidemii
51. Hiperuricemii
52. Nutriția vârstnicului. Obezitatea
53. Afecțiuni dermatologice la vârstnici - principii de diagnostic și tratament în prurit, dermatite, psoriazis, leziuni ulcerative, infecții cutanate
54. Escarele
55. Căderile, instabilitatea și tulburările de mers la vârstnic
56. Riscurile spitalizării vârstnicului. Sindromul de imobilizare
57. Particularități ale farmacoterapiei la vârstnici. Iatrogenia
58. Îngrijirea paleativă. Principii de tratament a durerii

59. Principii de recuperare la vârstnic
60. Instituționalizarea. Legislația privind protecția vârstnicilor

Baremul activităților practice

1. Interpretarea examenului radiologic la afecțiunile prevăzute în tematică: 200 cazuri
2. Interpretarea electrocardiogramei: 200 cazuri
3. Interpretarea explorării Holter: 50 cazuri
4. Interpretarea principalelor date de ecocardiografie pentru patologia prevăzută în tematică: 100 cazuri
5. Interpretarea datelor de explorare funcțională renală, hepatică, pancreatică: 200 cazuri
6. Interpretarea rezultatelor examenului sângelui periferic și al măduvei osoase pentru principalele afecțiuni hematologice prevăzute în tematică: 30 cazuri
7. Infiltrația paravertebrală, intraarticulară, periarticulară: 20 cazuri
9. Ecografie vasculară - interpretare: 50 cazuri
10. Evaluarea stării de nutriție la vârstnic – 100 cazuri
11. Evaluare cognitivă la vârstnic – 100 cazuri
12. Evaluarea capacității funcționale a vârstnicului – 100 cazuri

GERIATRIE ȘI GERONTOLOGIE

4 ANI

STAGII PRACTICE ȘI CURSURI CONFERINȚĂ

GERIATRIE ȘI GERONTOLOGIE (I.1)	6 luni
MEDICINĂ INTERNĂ (I.2) ȘI PNEUMOLOGIE (I.6)	6 luni
NEUROLOGIE (I.3)	5 luni
PSIHIATRIE(I.4)	6 luni
CARDIOLOGIE (I.5)	3 luni
ENDOCRINOLOGIE (I.7)	1 lună
DIABET ZAHARAT, NUTRIȚIE ȘI BOLI METABOLICE (I.8)	1 lună
RECUPERARE MEDICALĂ ȘI BALNEOLOGIE(I.9)	1 lună
BIOETICĂ (I.10)	2 săpt.
GERIATRIE ȘI GERONTOLOGIE (I.11)	1 an 6,5 luni

	ANUL I	ANUL II	ANUL III	ANUL IV
STAGIUL	I.1,I.2,I.6	I.3,I.4,I.5	I.5,I.7,I.8,I.9,I.10,I.11	I.11

BIBLIOGRAFIE

1. The Merk Manual of Geriatrics, Ed. Merck & comp., Whitehouse Station N.J., 2000, Editia a X-a
2. Bălăceanu Stolnici C. - Geriatrie Practică, Ed. Medicală Amaltea, Buc. 1998
3. Prada C. - Geriatrie și Gerontologie, vol. I, Ed. Medicală, Buc.
4. Romoșan I., Spiru L, Caraba Al., Timar L.- Geriatrie, vol. I, Ed. Solness, Timișoara, 2002
5. Romoșan I., Spiru L. - Geriatrie, vol. II, Ed. Solness, 2002
6. Romoșan I., Spiru L, Geriatrie-Tratat, Editura „Ana Aslan Intl Academy of Aging, București”, 2004
7. Dumitrache C., Ionescu B., Ranetti A.- Elemente de Diagnostic și Tratament în Endocrinologie, Ed. național, 1997
8. Alexa, I.D. – “Geriatrie Clinică”, ediția a II-a, Editura “Gr.T.Popa” U.M.F. Iași, 2006
9. Donca, V. – “Hipertensiunea arterială la vârstnici”, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008
10. Fillit, H.M, Rockwood, K., Woodhouse, K. – “Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology”, 7th Edition, Saunders, 2010
11. Societatea de Neurologie din România și Societatea Română Alzheimer – “Ghid de Diagnostic și Tratament în Demențe”, Editura Medicală AMALTEA, Bucuresti, 2007
12. Șușan, L.M. – “Semiologie Medicală Geriatrică”, Editura Orizonturi Universitare, Timișoara, 2003
13. P. J. Visser, F. R. Verhey, D. Knol, P. Scheltens, L. O. Wahlund, Y. F. L. , M. Tsolaki, L. Minthon, Å. Wallin, H. Hampel, K. Buerger, T. Pirttila, H. Soininen, M. O. Rikkert, M. Verbeek, **Luiza Spiru**, K. Blennow – „Prevalence and prognostic value of cerebrospinal fluid markers of Alzheimer pathology in subjects with subjective cognitive impairment and mild cognitive impairment”. *The DESCRIPA study*. *The Lancet Neurology*; V8 No7; p:619-627; 2009
14. E. Reynish, F. Cortes, S. Andrieu, C. Cantet, M. Olde Rikkert, R. Melis, L. Froelich, G.B. Frisoni, L. Jönsson, P.J. Visser, P.J. Ousset, B. Vellas, L. R.W. Jones, A. Burns, R. Bullock, A. Malick, E. Salmon, G. Waldemar, J.F. Dartigues, F. Pasquier, J. Touchon, Ph. Robert, A.S. Rigaud, V. Camus, G. Stiens, L. Frölich, **L. Spiru**, M. Costa-Tsolaki, G. Frisoni, G. Rodriguez, A. Cherubini, M. Boada, A. Salva, E. Agüera-Morales, J.M. Ribera-Casado, P.M. Lage, B. Winblad, M. Eriksson Jönhagen, J.P. Michel, P. Scheltens, M. Olde-Rikkert; *The ICTUS Study: A Prospective Longitudinal Observational Study of 1,380 AD Patients in Europe; Study Design and Baseline Characteristics of the Cohort*; *Neuroepidemiology*; V29; p:29-38; 2007 (DOI:10.1159/000108915)
15. Visser PJ, Verhey FR, Boada M, Bullock R, De Deyn PP, Frisoni GB, Frolich L, Hampel H, Jolles J, Jones R, Minthon L, Nobili F, Olde Rikkert M, Ousset PJ, Rigaud AS, Spiru L, Scheltens P, Soininen H, Touchon J, Tsolaki M, Vellas B, Wahlund LO, Wilcock G, Winblad B.; *Development of screening guidelines and clinical criteria for predementia; Alzheimer's disease. The DESCRIPA Study*; *Neuroepidemiology*; V 30; p:S254-S265; 2008 (DOI: 10.1159/000135644)
16. J. Norberg, C. Graff, O. Almkvist, M. Ewers, G.B. Frisoni, L. Frölich, H. Hampel, R.W. Jones, P.G. Kehoe, H. Lenoir, L. Minthon, F. Nobili, M. Olde Rikkert, A.-S. Rigaud, P. Scheltens, H. Soininen, **L. Spiru**, M. Tsolaki, L.-O. Wahlund, B. Vellas, G. Wilcock, L.S. Elias-Sonnenschein, F.R.J. Verhey, P.J. Visser, *Regional Differences in Effects of APOE ε 4 on Cognitive Impairment in Non-Demented Subjects*; *Dementia and Geriatric Cognitive Disorders, Dement Geriatr Cogn Disord*; 32:135-142; 2011 (DOI: 10.1159/000330492)
17. Managementul bolilor de memorie – Ghid practic, 2006, Luiza Spiru - ISBN 973 -8611-4-4-2006

18. Caiet de observație pentru pacienții cu Boala Alzheimer, Prima Ediție, Luiza Spiru, Bruno Vellas, Pierre Jean Ousset, Editura U.M.F. „Carol Davila”, 2000
19. Caiet de observație pentru pacienții cu Boala Alzheimer, Ediția a II-a, Luiza Spiru, Bruno Vellas, Pierre Jean Ousset, Editura U.M.F. „Carol Davila”, 2000
20. Teste Clinice pentru Boala Alzheimer, Luiza Spiru, Bruno Vellas, Pierre Jean Ousset, Editura U.M.F. „Carol Davila”, 2001